Onze jeugd maakt de toekomst van Sittard-Geleen

Deel 1: Kaders jeugdbeleid

Voorwoord

Kaders jeugdbeleid

Resultaat 2008 – 2011

Financiële toelichting

Voorwoord

Wij zijn trots op onze jeugd. Op de prestaties die zij laten zien in de sport, in de cultuur en in het onderwijs. Er komen uit de kweekvijver van Sittard-Geleen heel wat talenten bovendrijven die “opvallen” of in het oog springen..
Wij willen doorgaan met het creëren van kansen voor onze jeugd, wij willen onze jeugd stimuleren en wij willen de jeugd meer de mogelijkheid bieden om hun talenten en kwaliteiten in Sittard-Geleen te ontplooien en te ontwikkelen.

Met deze uitdaging voor ogen gaan wij - samen met onze partners - aan de slag voor een versterking en vernieuwing van het beleid voor de jeugd van 0-23 jaar. Meer dan tot nu toe nemen wij daarbij een regierol. Jeugdbeleid maken, samen met de jeugd en partijen die een rol hebben in dat beleid en de uitvoering.

Een stevig integraal jeugdbeleid voor alle jongeren is voor ons en de toekomstige inwoners van deze stad van grote betekenis. Zeker bij een krimpende bevolking maakt de jeugd niet alleen zijn eigen toekomst, maar ook die van Sittard-Geleen. Wij willen in sociaal, economisch en cultureel opzicht een samenhangend klimaat creëren waarin ruimte is voor groei en ontwikkeling. Wij willen een stad die bruist. Een stad waarin het talent van jongeren wordt benut en waarin zij veilig kunnen opgroeien. Investeren in de jeugd is belangrijk om dat te bereiken. Maar tegelijkertijd is het van belang de jongeren hierin te laten participeren en hen uit te dagen de geboden kansen te benutten. De gemeente geeft samen met de jongeren en de vele lokale en regionale instellingen vorm aan een veranderende samenleving. Een samenleving die de jongeren boeit en bindt aan Sittard-Geleen. De jeugd behouden voor deze stad en samen met hen bouwen aan het kloppend hart van de Westelijke Mijnstreek en Zuid-Limburg. De 5 b’s van boeien, binden, behouden, bouwen en bieden vormen de leidraad van het jeugdbeleid 2008-2011.

Voor het maken van het jeugdbeleid hebben wij bewust de dialoog gezocht omdat wij jeugdparticipatie hoog in het vaandel hebben staan. In eerste aanleg met de jeugd zelf, met hun ouders of verzorgers en met alle vrijwilligers en partnerinstellingen die zich (professioneel) bezighouden met kinderen, jeugd, jongeren en hun ouders. Wij hebben daarom aan de voorkant van het proces veel geïnvesteerd in het verkrijgen van draagvlak voor gezamenlijke ambities. Met de uitkomsten van de vele sessies is in de nota nadrukkelijk rekening gehouden.

De raad van de gemeente Sittard-Geleen stelt de kaders van het jeugdbeleid vast. Vervolgens gaan we samen aan de slag. Aan de slag voor voorzieningen en ondersteuning op het gebied van opvoeding, educatie en vrije tijd.

We hebben jong en oud in Sittard-Geleen uitgedaagd met ons te mee te denken. Wij dagen iedereen uit open te blijven staan voor ideeën, suggesties en fantasieën van onze jeugd en te investeren in de jeugd en de toekomst van onze stad.

Burgemeester en Wethouders
Gemeente Sittard-Geleen

Visie en uitgangspunten

De bevolkingsopbouw en het culturele en economische klimaat van onze gemeente veranderen gestaag. Er ontwikkelt zich een netwerkeconomie waarin kennis steeds belangrijker wordt. Er is waarneembaar sprake van een krimp in onze bevolkingsgroei met als gevolg ontgroening en vergrijzing. Zuid-Limburg loopt hierbij als regio voorop en ervaart nu al de gevolgen. Onderwijs, cultuur en voorzieningen moeten worden afgestemd op de veranderende vraag van onze jongeren en (toekomstige) bouwers van Sittard-Geleen.

De gemeente Sittard-Geleen wil een gemeente zijn waar alle jongeren zich thuis voelen, waar het leuk is om uit te gaan, waar zij een podium vinden voor hun sportieve of culturele talenten, waar jongeren zich ontwikkelen en ontplooien tot zelfstandige en mondige burgers. De jeugd maakt de toekomst van Sittard-Geleen.

In de stadsvisie 2016 van de gemeente Sittard-Geleen wordt de jeugd gezien als de toekomstige drager van de stad. Participatie in de stedelijke ontwikkeling is een rol die zeker ook weggelegd is voor de jeugd. Het streven is een zodanig stedelijk klimaat te ontwikkelen, dat jongeren zich langer aan Sittard-Geleen willen verbinden.

De insteek van deze jeugdnota van de gemeente Sittard-Geleen is gericht op alle jongeren in de leeftijdscategorie tot 23 jaar en daarmee aanzienlijk breder dan de opdracht van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De gemeente wil vooral kansen creëren voor alle jongeren om invulling te geven aan hun eigen toekomst en die van Sittard-Geleen. Daarom wordt gekozen voor de ontwikkeling en ontplooiing van de totale jeugd in plaats van concentratie op (voorkomen van) problemen.
In de kadernota is ook uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2008-2012. Prestatieveld 2 van de WMO draagt de gemeente namelijk op om jeugdigen met opvoedingsproblemen gericht te ondersteunen. Signalering, informatie en advies vormen de basis daarbij, evenals hulp, zorg en coördinatie van die zorg.

Ons lokaal jeugdbeleid gaat dus uit van een totale, generale benadering van het beleidsveld jeugd. Toch bestaan er ook specifieke groepen jeugd die bijzondere aandacht behoeven. Groepen die daarvoor in aanmerking komen zijn de allochtone jongeren en de jongeren met beperkingen evenals hun ouders/verzorgers. Via bepaalde specifieke instellingen en activiteiten vindt opvang en begeleiding plaats om waar mogelijk vervolgens door te leiden naar het algemeen aanbod.

Voor het jeugdbeleid is een aantal uitgangspunten vanuit Rijk en Provincie relevant en waar we nadrukkelijk in ons lokaal beleid rekening mee willen houden. Op gemeentelijk niveau is het coalitieakkoord van belang, het bestuursconvenant jeugdbeleid Westelijke Mijnstreek met de provincie en niet in de laatste plaats de wensen en reacties van de jeugd en partnerinstellingen. De minister van Jeugd en Gezin heeft inmiddels het rijksbeleid duidelijk gepositioneerd. Op basis daarvan zijn samengevat de volgende uitgangpunten geformuleerd die in de toelichting verder zijn uitgewerkt en de basis vormen voor de in deze nota opgenomen gemeentelijke kaders 2008-2011.

1. Een goede startpositie van jongeren op de arbeidsmarkt staat centraal. Daarbij past ook een krachtige bestrijding van voortijdig schoolverlaten.
2. In Sittard-Geleen worden zo veel mogelijk vormen van onderwijs aangeboden. Huisvesting van het primair onderwijs wordt aangepast aan de demografische krimp. De realisatie van brede scholen wordt gestimuleerd.

3. Er wordt extra ingezet op het voorkomen van ontwikkelingsachterstanden door voor- en vroegschoolse educatie en schakelklassen.
4. De behoeften, ontwikkeling en leefwereld van het kind staan centraal.
5. In de uitvoering van het jeugdbeleid worden taken gebundeld en een sluitende aanpak gehanteerd. Als regisseur gaat de gemeente zich inzetten voor een betere samenwerking tussen overheden en professionele partners.
6. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding. Overheden kunnen kinderen en ouders daarbij ondersteunen. Er komt een laagdrempelig Centrum voor Jeugd en Gezin waarin verschillende taken worden samengebracht met een frontoffice in Sittard, Geleen en Born.
7. Jongeren worden actief betrokken bij het cultuuraanbod. Het aanbod en de faciliteiten hiervoor worden aangepast aan de vraag van jongeren.
8. Er komen woonvoorzieningen voor jongeren waarbij rekening wordt gehouden met de toenemende vraag naar betaalbare woningen.
9. De gezondheid van de jeugd wordt een speerpunt. Sporten wordt in brede zin gestimuleerd en jong sporttalent krijgt de kans zich verder te ontwikkelen.
10. Er komt een adequaat aanbod van speelplekken voor jonge kinderen en ontmoetings- en sportplekken voor de oudere jeugd. Voorzieningen en de ondersteuning voor de doelgroep 12-17 jaar worden geïntensiveerd. In de kleine kernen komt meer aandacht voor de jeugd tot 12 jaar.
11. Tolerantie en respect voor elkaar blijven nadrukkelijk onze aandacht behouden binnen de diverse beleidskaders. Dat geldt voor jongeren (van verschillende culturen of met beperkingen) onderling, maar ook voor de relatie tussen jonge en volwassen inwoners.
12. Op participatie van jongeren bij beleid en uitvoering zullen wij structureel blijven inzetten.

Feiten om te weten

In 2006 telde de gemeente Sittard-Geleen 96.648 inwoners waarvan 21.404 jongeren in de leeftijd van 0-19 jaar. Ongeveer 25% van de totale bevolking is jonger dan 23 jaar. De categorie jeugd tot 19 jaar neemt volgens recent ETIL onderzoek tot 2010 met 5,9% af en tot 2030 met 23,2%. In de leeftijdsgroep 15-24 jaar daalt de beroepsbevolking met een vijfde van 4446 in 2006 naar 3444 in 2030. De krimp heeft gevolgen voor voorzieningen in het onderwijs, kinderopvang, bibliotheek, muziek, vrijwilligerswerk en sport. Zo neemt de vraag naar klaslokalen in het basisonderwijs - bij gelijkblijvend beleid - terug van 399 naar 307 in 2015.

Landelijk en ook in Sittard-Geleen stijgt het aantal jeugdigen met overgewicht de laatste jaren. In Sittard-Geleen heeft volgens onderzoek van de GGD gemiddeld 10,1 % van de jeugdigen overgewicht. Het percentage jonge rokers in de leeftijd van 13 tot 16 jaar is lager dan in Nederland. Het aantal jonge drinkers stijgt, maar ten opzichte van Nederland doet Sittard-Geleen het iets beter. Hoewel specifieke details ontbreken, lijkt het erop dat depressies bij de jeugd in Sittard-Geleen iets afnemen. Bekend is dat het pestgedrag op school daarbij van invloed is.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat er vaker sprake is van overlast door (allochtone) jongeren. Dat beeld wordt in Sittard-Geleen bevestigd tijdens de wijkgesprekken. Een gemis aan opvang voor alle jongeren in de wijken van Sittard-Geleen wordt, zoals blijkt uit de stadsdeelanalyses en de gesprekken met jongeren, vaak in verband gebracht met onveiligheidsgevoelens en overlast.

Op 1 oktober 2006 telde Sittard-Geleen 8429 basisschoolleerlingen (po en sbo). Bijna 1900 daarvan zijn achterstandleerlingen (22%). Op 1 januari 2007 stonden 14.068 leerplichtigen ingeschreven in Sittard-Geleen. Het totaal aantal leerplichtigen stijgt nu nog iets, maar het aantal 4-jarigen is in de periode 2004-2007 al met 15% gedaald.
Voor Sittard-Geleen zijn 268 meldingen in het schooljaar 2006-2007 bij het Regionaal Bureau Leerplicht behandeld. Ongeveer 40 meldingen gingen over niet westerse minderheden, wat in verhouding, aanzienlijk hoger is dan het aantal autochtonen. Het algemene beeld in Sittard-Geleen wijkt niet veel af van het landelijke beeld.

In Sittard-Geleen waren eind 2006 van de 5.210 niet-werkende werkzoekenden, 390 personen jonger dan 25 jaar. Voor een groot deel gaat het om jongeren die afstuderen of kampen met persoonlijke problemen en meer tijd nodig hebben om aan de slag te gaan. Ongeveer een derde deed een beroep op een WWB-uitkering. Vaak betreft dit jongeren met meervoudige problemen.

Uit recent onderzoek (augustus 2007) onder de studenten van Fontys Hogescholen en Hogeschool Zuid, blijkt dat de helft van de studenten na het afstuderen in Sittard-Geleen of Limburg wil wonen en werken. Ruim 60% maakt nooit gebruikt van de sportvoorzieningen in Sittard-Geleen, terwijl hier wel behoefte aan is. Als reden wordt hiervoor aangedragen dat het voor studenten te duur is. Iets meer dan de helft wil een breder cultureel aanbod waaronder een poppodium in de stad. Ook het nachtelijke uitgaansleven wordt genoemd als verbeterpunt.

Wat gaan we doen?

Investeren, meer samenhang en regie zijn nodig om doelen in het jeugdbeleid te bereiken. In een meer kennisgedreven economie neemt het onderwijs- en jeugdbeleid een belangrijke plaats in. Investeren in onderwijs en een goede aansluiting daarvan op de beroepspraktijk leidt tot betere ontwikkelingsmogelijkheden van onze jeugd. Investeren in het voorzieningenniveau, het woon-, werk en leefklimaat, moet jongeren ertoe verleiden te kiezen voor Sittard-Geleen.
Er is in het aanbod van gemeente en partners nog te weinig samenhang. Er moet beter worden samen gewerkt tussen de diverse overheden en professionele partners om te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip raken.
Vanuit die gedachte neemt de gemeente nadrukkelijk de regierol in de aansturing van het integraal lokaal jeugdbeleid. De gemeente geeft ook periodiek inzicht in de tussentijdse resultaten van alle betrokken organisaties. Minder succesvolle activiteiten en projecten worden op tijd beëindigd, zodat meer succesvolle initiatieven meer kans van slagen krijgen.

Jongeren ontwikkelen en ontplooien zich tot zelfstandige en mondige burgers. Dat is het hoofddoel van het jeugdbeleid zoals de gemeente dat voor ogen heeft. Kansen creëren voor en door de jeugd, samen met de jeugd. Dat hebben we uitgewerkt in drie domeinen: Educatie, Opvoeding en Vrije tijd. Deze worden hieronder kort samengevat. De uitgebreide uitwerking vindt u in de toelichting.

Educatie

Het primaire doel dat we in Sittard-Geleen willen bereiken is dat alle jongeren op 23-jarige leeftijd of eerder een startkwalificatie halen. Meer jongeren halen een diploma, minder schooluitval en leerachterstand en een samenhangende aanpak om dat te bereiken. Hiervoor is een aantal speerpunten benoemd.

De brede school om ontwikkelingskansen van kinderen van 0-12 vergroten
Met de brede school wordt de tijd die kinderen in een schoolse omgeving doorbrengen verlengd. Diverse voorzieningen (voor-, na- en tussenschoolse opvang, evenals welzijns-, cultuur- en sportactiviteiten) worden geïntegreerd of worden in en om de school gerealiseerd. Kinderen brengen een groot deel van de dag door in een rustige, gestructureerde omgeving, waar zij kennis en ervaringen opdoen die hun ontwikkeling ten goede komt. De sociale samenhang in de wijk wordt versterkt.
In de praktijk kent het concept van de brede school veel vormen met een grote variatie aan samenwerkende partijen. Het belangrijkste kenmerk is dat scholen in de wijk samenwerken met andere partijen. Maatwerk, aanbod van voorzieningen en natuurlijk de behoefte van de kinderen en hun ouders/verzorgers zijn hierin bepalend. Het landelijke concept van de combinatiefuncties voor brede school, sport en cultuur kan hierin ondersteunend zijn.
Het Integraal Huisvestingsplan, dat samen met de onderwijsinstellingen (primair en speciaal onderwijs) is opgesteld, vormt mede de basis voor de uitwerking. In 2008 maken de gemeente, schoolbesturen, welzijnsinstellingen en kinderopvang een inhoudelijke visie Brede School.

Een dekkende zorgstructuur om (leer)achterstand voorkomen
Alle basisscholen en peuterspeelzalen krijgen sinds het schooljaar 2006/2007 professionele hulp van de GGD, maatschappelijk werk (PIW) en bureau Jeugdzorg. Daarmee is de zorg op school breder dan alleen onderwijs. Ook is er op basisscholen en peuterspeelzalen die een VVE-programma (voor- en vroegschoolse educatie) aanbieden overleg gericht op de overgang van de peuterspeelzaal naar de basisschool. Ook de scholen voor voortgezet onderwijs in Sittard-Geleen hebben meer zorgfuncties dan in het verleden waaronder het schoolmaatschappelijk werk en de time-outvoorziening. Deze laatste biedt een tijdelijke opvang aan leerplichtige jongeren van 12 tot 17 jaar uit de Westelijke Mijnstreek die voortijdig uitvallen.
Voor de periode tot 2010 wordt deze zorg gehandhaafd en wordt er een afstemmingsrelatie gelegd met het nieuwe Centrum voor jeugd en gezin (ketenregie).

Tijdig signaleren en voorkomen van achterstand
In de vroege kinderjaren ontwikkelen kinderen zich het snelst, zowel motorisch, cognitief als sociaal-emotioneel. In die periode ontstaan ook aanzienlijke verschillen in de ontwikkeling van kinderen. De opvoedingsomgeving speelt daarin een grote rol. Met voorschoolse educatie (2-4 jaar) en vroegschoolse educatie (4-6 jaar) kunnen taal- en ontwikkelingsachterstand worden voorkomen en weggewerkt. Zeker als dit start voordat kinderen in het basisonderwijs beginnen. Daarom wordt gestreefd naar een doorlopende lijn van voorschoolse (peuterspeelzaal) naar vroegschoolse (groep 1 en 2) educatie. Uiterlijk in 2009 is het aantal groepen uitgebreid van 17 naar minimaal 29.

Schakelklassen zijn een hulpmiddel bij het voorkomen en wegwerken van een taalachterstand bij kwetsbare groepen. De klassen zijn bedoeld voor allochtonen en autochtone kinderen in het primair onderwijs, die een dusdanige achterstand in de Nederlandse taal hebben, dat zij het reguliere onderwijs niet (goed) kunnen volgen. De schakelklassen nieuwe stijl beginnen in 2008.

Meer kansen door een goede startkwalificatie
Door de veranderende beroepsbevolking en bevolkingssamenstelling in onze gemeente is het voorkomen van voortijdige uitval van groot belang. Immers de arbeidsparticipatie in onze stad ondervindt de komende jaren de gevolgen van een van een dalende beroepsbevolking. Niet iedere jongere die valt onder de definitie van een voortijdig schoolverlater is een probleemjongere. Het enige dat vaststaat is dat deze jongere (nog) niet over een startkwalificatie beschikt. Het beleid van de gemeente Sittard-Geleen is erop gericht op het

behalen van een startkwalificatie (minimaal HAVO/VWO of MBO-2) voor iedereen onder de 23 jaar.
Als jongeren zich melden bij het CWI voor een uitkering, wordt op basis van maatwerk de jongere weer terug naar school begeleidt, eventueel in combinatie met werken. Het leer/werkloket bij het CWI en de werkgeversarrangementen zijn hiervoor belangrijke instrumenten.
Voor jongeren die kampen met meer problemen (o.a. jongeren met een WSW-indicatie) is een combinatie mogelijk van werken en leren, maar om participatie blijvend te stimuleren moet hier tegelijk ook worden gekeken naar de problemen of de bron hiervan. Dit kan via het in 2008 op te starten Huis van de Participatie.

De taken op het terrein van leerplicht zijn in regionaal verband georganiseerd via het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Westelijke Mijnstreek (RBL). Het RBL brengt deze groep jongeren in beeld en begeleidt voortijdig schoolverlaters om alsnog die startkwalificatie te halen. Er zijn preventieprojecten, die zich voornamelijk richten op voortijdige uitval in het voortgezet onderwijs waaronder vooral het VMBO.
Er zijn op Rijksniveau plannen voor een leerwerkplicht voor alle jongeren beneden 27 jaar. Uiterlijk in 2010 zijn er in onze gemeente geen jongeren meer die een beroep doen op een bijstandsuitkering, maar wel jongeren die een opleiding volgen, regulier werk hebben of deelnemen aan participatieprogramma's. Het aantal voortijdig schoolverlaters is in 2012 met ruim 50% gedaald ten opzichte van de peildatum 2002. Hierop wordt extra ingezet. Samen met de regiogemeenten in de tripool Zuid Limburg worden voorstellen uitgewerkt voor 2008 en volgende jaren.

Opvoeding

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Het is belangrijk om kinderen en/of hun ouders daarbij ondersteuning te bieden, zodat kinderen evenwichtig en gezond kunnen opgroeien tot volwassen en mondige burgers. Daarvoor zijn de volgende speerpunten benoemd.

Laagdrempelige centra voor ouders en kinderen
Het is iedereen inmiddels duidelijk dat er een betere samenwerking moet komen tussen de instellingen die zich bezighouden met de zorg en opvoeding voor de jeugd. Daarnaast wordt ook een toenemende opvoedings onzekerheid/vraag geconstateerd bij ouders en verzorgers. De gemeente Sittard-Geleen gaat daarom de opvoed- en opgroeiondersteuning bundelen via het Centrum Jeugd en Gezin (CJG): laagdrempelige centra waar ouders, kinderen en professionals terecht kunnen met uiteenlopende vragen over opvoeden en opgroeien. Het CJG moet bij problemen snel hulp kunnen bieden en zorgen voor een integrale, effectieve aanpak van problemen in gezinnen. Er is sprake van één loket, één aanmelding, één dossier en één regisseur. Uiteindelijk moet het resultaat zijn dat opgroei- en opvoedingsproblemen eerder geconstateerd worden en afnemen en minder jongeren terecht komen in de jeugdzorg.
De gemeente is regisseur van het CJG. Het CJG is een netwerkorganisatie, die opereert als een spin in het web van lokale voorzieningen die zich direct of indirect met opvoed- en opgroeiondersteuning bezig houden. Belangrijkste taken van een dergelijk centrum zijn onder meer het verstrekken van informatie over opvoeden en opgroeien, het signaleren van problemen, het aanbieden van algemene of specialistische hulp, de coördinatie bij meervoudige problemen en het beheer van het kinddossier.
In 2008 is het eerste centrum voor Jeugd en Gezin in Geleen operationeel, vervolgens komen er centra in Sittard en Born. Daarnaast komen er in diverse wijken spreekuren pedagogische hulpverlening.



Vroegsignalering en afstemming van zorg
De gemeente Sittard-Geleen gaat samen met alle betrokken partners werken aan een betere ontwikkeling in opvoeding en onderwijs. Bij iedere leeftijdsfase krijgt het kind of de ouder/verzorger te maken met verschillende organisaties en voorzieningen. Zonder goede overdracht van gegevens kan dit leiden tot achterstand of uitval. Dit ontstaat vooral bij de overgang van de ene naar de andere organisatie. Om dit te voorkomen, ontwikkelen de organisaties op elkaar aansluitende programma's van consultatiebureau naar peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, basisschool en voortgezet onderwijs. Hierbij zijn ook de verschillende opvoedings- en hulpverleningsorganisaties betrokken. In 2008 wordt de samenwerking verankerd.

Jeugdbeleid staat of valt met tijdige signalering en daarop aansluitende nabije en passende ondersteuning. Een combinatie van een elektronisch signaleringssysteem en elektronische kinddossiers kan hierin voorzien. De invoering van beide dossiers in Sittard-Geleen is vooralsnog in 2009 voorzien. Het beheer van beide dossiers komt te liggen bij de Jeugdgezondheidszorg/GGD ZL. Zodra twee of meer signalen erop wijzen dat het mogelijk niet goed gaat met een kind, een jongere, ouders en/of een gezin, onderneemt de JGZ actie door één van de organisaties aan te wijzen als coördinator.

Een gezonde jeugd
Het voorkomen en bestrijden van overgewicht vraagt om een lange en intensieve aanpak. Een goede registratie is nodig om effecten te kunnen meten. Jeugdigen met overgewicht worden per leeftijd geregistreerd. Bij kinderen tot 12 jaar wordt gewerkt aan het voorkomen van overgewicht en bij jeugdigen van 12-19 jaar wordt gewerkt aan het verminderen van overgewicht.
Er komt meer aandacht voor een goede signalering en verwijzing. De JGZ speelt hierin een belangrijke rol. Zij signaleert en geeft adviezen aan jeugdigen met overgewicht en hun ouders. Dit houdt in een combinatie van gezonde voedingsgewoonten, het stimuleren van bewegen en het terugbrengen van zittend gedrag.
Het streven is om in 2009 met 50% van de jongeren met overgewicht een afspraak te hebben gemaakt over het verminderen van overgewicht die we vervolgens periodiek kunnen monitoren.

Vrije tijd

Jongeren groeien op in een veilige school- en woonomgeving, waar voldoende ruimte is voor spelen en ontmoeten en waar de potentiële kwaliteiten en talenten van jeugd en jongeren tot hun recht kunnen komen. Om dat te bereiken zijn de volgende speerpunten benoemd.

Jongerencultuur voor een bruisende stad

Sittard-Geleen heeft een oude traditie op het terrein van popmuziek. Door het ontbreken van geld en geschikte podia is het aanbod niet meegegroeid met de landelijke en bovenregionale groei, zowel in omvang als kwaliteit. Uit een onderzoek in 2007 blijkt dat er voldoende potentie is voor een popvoorziening op (boven)regionaal niveau. Ook wijst het onderzoek uit dat ruim eenderde van de studenten in Sittard-Geleen behoefte heeft aan een poppodium. Vanuit cultureel opzicht is een poppodium een stimulans in de stedelijke dynamiek en vestigingsklimaat. Resultaat van het onderzoek is de aanbeveling voor een groeimodel, waarin nadrukkelijk wordt samengewerkt met bestaande accommodaties. De mogelijkheden worden onderzocht voor een breed (pop)podium in het project Dobbelsteen. Daarnaast wordt het cultuuraanbod in Sittard-Geleen meer aangepast aan de wensen en behoeften van de jeugd. Een bruisende stad voor jongeren vraagt ook om mogelijkheden voor een nachtelijk uitgaansleven en daarop aansluitende vervoersmogelijkheden. Dit zal onderwerp van gesprek worden met de meest betrokken instellingen.

Spelen en hangen in de wijk
Buiten spelen staat onder druk. Kinderen brengen een steeds groter deel van hun tijd binnen organisaties door via de buitenschoolse opvang en het verenigingsleven.
Buiten spelen is echter heel belangrijk, niet alleen voor de ontwikkeling van kinderen tot evenwichtige en gezonde volwassenen maar ook voor leefbaarheid in wijken en buurten. Vaak is buiten spelen van kinderen het begin van de sociale contacten in de buurt. Daar staat tegenover dat de meest prachtige speel- en recreatievoorzieningen de leefbaarheid niet bevorderen als er geen draagvlak voor is onder bewoners. Verder leiden meer speelvoorzieningen veelal niet tot meer buiten spelen.



Het huidige aantal speelvoorzieningen voor jonge kinderen in het stedelijk gebied is redelijk op peil en slechts beperkt wordt uitgebreid (met name bij uitbreidingsplannen en inbreiding). Hoofdzakelijk in de kleine kernen wordt ingezet op het op niveau brengen van speelvoorzieningen voor jonge kinderen.

Het toegenomen belang van (sociale) veiligheid in relatie tot leefbaarheid versterkt de vraag naar sport- en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd (12-15 jaar) in de nabije woonomgeving.
Jongeren van 12 tot 24 jaar hebben 6 uur vrije tijd per dag (CBS 2003). De gemiddelde jongere is tevreden tot zeer tevreden over zijn/haar mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding. Uit ‘bomen met Berry’ met de doelgroepen in de wijken komen in onze gemeente Sittard-Geleen twee wensen naar voren, te weten ontmoeting/sport voor 12-15 jarigen vertrouwd/dicht in de buurt’ en ‘een disco’.

(Sport)accommodaties en ontmoeten
Zowel jongeren als de professionele instellingen geven aan dat er in de wijken onvoldoende mogelijkheden zijn voor activiteiten door en voor jongeren. Ook is vraag naar professionele ondersteuning en waarborgen voor meer continuïteit. Uit de wijkanalyses blijkt verder dat, door een tekort aan opvangmogelijkheden, de overlast in de wijk toeneemt.
Per stadsdeel gaan we voor Jongeren Ontmoetings Plekken en professionele ondersteuning. Het aanbod in de wijken wordt verder versterkt. Het jongerenwerk krijgt tot eind 2009 met

GSB middelen een impuls om overlast te verminderen. Via het Bosproject (Buurt, Onderwijs, Sport) wordt de komende jaren extra geïnvesteerd in faciliteiten voor jongeren van 4-18 jaar, breedtesport en sportstimulering. Welzijnswerk, sport en onderwijs krijgen hiermee een extra stimulans.
De bestaande sportvoorzieningen moeten beter en intensiever worden benut door jongeren. In de sportnota van Sittard-Geleen is hier aandacht voor. Voor- en naschoolse sport, het versterken van weerbaarheid, het bestrijden van overgewicht en sportdeelname door achterstandsjongeren zijn speerpunten. Ook combinatiefunctionarissen voor sport, cultuur en buitenschoolse opvang gaan een bijdrage leveren. Deze functies hebben tot doel sport- en cultuur te intensiveren in relatie met brede school en dagarrangementen.
Sport voor en door studenten is ook een punt van aandacht. In samenwerking met schoolbesturen en de sportstichting wil de gemeente kijken in hoeverre er beter ingespeeld kan worden op de behoefte aan speciale voorzieningen en betaalbare arrangementen voor studenten.

Een veilig gevoel
School en vrije tijd hebben een duidelijke relatie met problemen rond overlast en onveiligheid rond jongeren. De school wordt ervaren als een maatschappij in het klein en wordt daarom intensief betrokken bij het voorkomen van overlast door jongeren en het creëren van veiligheid bij jongeren. Met het project Veilige School worden jongeren zich bewust van de effecten van hun gedrag op de omgeving. Jongerenwerkers verleggen hun aanpak meer naar school om daar die ondersteuning te geven. Het project politiejunioren dat in 2008 van start zal gaan sluit hierbij aan. Jongeren worden hierbij op hun eigen verantwoordelijkheid aangesproken en ze ervaren dat ze een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan een veilige samenleving op school en in de woonomgeving. Zij zien hoe ze een positieve invloed kunnen hebben op het gedrag van andere jongeren.
Er wordt meer geïnvesteerd in jongerenwerk om overlast terug te dringen. Er zijn ook afspraken gemaakt over minderjarige veelplegers en zogenaamde harde kernjongeren tussen zorgpartners, justitie, politie en gemeente.

Onveiligheidsgevoelens bij jeugd en volwassenen worden verminderd door concrete resultaten te laten zien in de bestrijding van jeugdoverlast en -criminaliteit. Onveiligheid is ook persoonlijke beleving, die door veel factoren wordt beïnvloed. Het aantal klachten over overlast is enerzijds toegenomen, maar anderzijds de tolerantie bij bewonersgroepen neemt af. Overlastgevoelens worden gevoed vanuit onwetendheid, intolerantie, gebrek aan wederzijds respect en acceptatie of beeldvorming en oordelen.
Per stadsdeel wordt in Sittard-Geleen een plan gemaakt om de overlast terug te dringen. Het doel is het aantal overlastmeldingen in 2009 met 10% terug te brengen (peildatum 2005).

Vrijwilligerswerk als belangrijke en stevige basis
Het vrijwillig jeugd- en jongerenwerk waaronder scouting, tiener- en jongerenwerk, kindervakantiewerk, sport, wijkinitiatieven is en blijft een zeer belangrijke basis voor het jeugd- en jongerenwerk in de wijken. De gemeente Sittard-Geleen vindt een goed functionerend vrijwilligersnetwerk en bijbehorende voorzieningen van groot belang. De leefkwaliteit in de wijken wordt mede hierdoor bepaald. In Sittard-Geleen worden de vrijwilligersvoorzieningen ondersteund via subsidies, jongerenwerkers en de vrijwilligerscentrale.


Kaderstelling jong zijn in Sittard-Geleen

In 2008 zal het vrijwilligerswerk worden geëvalueerd en worden aangescherpt. De opbrengst van de pilot versterking vrijwilligerswerk in het kader van de WMO zal hierbij worden benut met als doel uitbreiding van het aantal vrijwilligers, de vermindering van de regelgeving en een nog meer op de vraag afgestemd aanbod.

Studenten blijven
De gemeente wil sterk inzetten op het binden van jongeren aan Sittard-Geleen. Hiervoor is een studentenklimaat vereist met uiteraard een kwalitatief hoogstaand aanbod van onderwijsmogelijkheden. Sport, cultuur, goed en gevarieerde woonvoorzieningen zijn belangrijke elementen voor een stedelijk klimaat dat aantrekkelijk is voor (afgestudeerde) studenten.
Ook een goed startersklimaat en een gevarieerd woonaanbod zijn bepalend voor het verlengen van een verblijf in de stad. Samen met het bedrijfsleven en het onderwijs wil de gemeente gerichte activiteiten ontwikkelen om een hoger percentage afgestudeerde jongeren in onze gemeente werk te bieden. In 2008 wordt met scholen en studentenverengingen een plan van aanpak gemaakt ter verbetering van het woon-, werk- en vrijetijdsklimaat van studenten in Sittard-Geleen.

Kaderstelling 2008 - 2011

EDUCATIE

1. Stimuleren doorgaande ontwikkelingslijn/onderwijszorg van kinderen en jongeren op grond van de educatieve agenda.

2. Opstellen in 2008 van een ontwikkelingsvisie Brede School in de gemeente Sittard-Geleen door schoolbesturen, welzijnsinstellingen, kinderopvang en gemeente. Deze visie moet leiden tot concrete maatwerkconcepten en waar nodig worden vertaald in het meerjarig Integraal Huisvestings Plan voor het onderwijs. De gemeente Sittard-Geleen gaat mee ontwikkelen met behoud van ieders verantwoordelijkheid.

3. Combinatiefuncties realiseren voor de versterking van brede school, sport en cultuur en de onderlinge samenhang.

4. Voor de periode 2008-2009 handhaven van de zorgstructuur in het primair en voortgezet onderwijs. De ketenrelatie met het Centrum voor Jeugd en Gezin borgen om te voorkomen dat er afzonderlijke ketens ontstaan.

5. Voor de periode 2008-2009 afname van de taal- en ontwikkelingsachterstanden bij kwetsbare groepen in het primair onderwijs door middel van het oprichten van schakelklassen. Inrichten van schakelklassen met een bereik van 120 leerlingen in totaal in 2009 in overeenstemming met de prestatiekaders GSB.

6. Vergroten van het aanbod VVE programma's van 17 naar minimaal 29 groepen in 2009. Na realisatie neemt 50% van de achterstandspeuters en 55% van de achterstandskleuters deel aan VVE. Op Zuid Limburgse schaal wordt onderzocht of 100% dekking haalbaar is.

7. Uitvoeren van het verbeterplan leerplicht/voortijdig schoolverlaten om de processen beter op elkaar af te kunnen stemmen en de regionale samenwerking met alle partners te verstevigen. Dit leidt tot de volgende resultaatafspraken:
    - 100% leerplichtige jongeren op school/alternatief traject
    - de dagbesteding van alle jongeren tot 23 jaar is bekend
    - behandelen van alle wettelijk verplichte leerplichtmeldingen zonder wachtlijst
    - continuering van de deelname aan alle zorg- en adviesteams van de scholen van het voortgezet onderwijs
    - een sluitende registratie van alle jongeren van 4-23 jaar
    - preventieve projecten en activiteiten gericht op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten
    - onderhouden van alle relevante netwerken
    - profilering van het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Westelijke Mijnstreek ten behoeve van de verbetering van de dienstverlening
    - het jaarlijks verlagen van 10% van de groep voortijdig schoolverlaters ten opzichte van het jaar ervoor. In 2011 is aantal teruggebracht met 40% ten opzichte van 2006.

8. Streven (voor 2010) naar een situatie dat jongeren tot 27 jaar geen beroep meer doen op een bijstandsuitkering maar een opleiding volgen, regulier werk hebben of via gesubsidieerde constructies aan diverse participatieprogramma's deelnemen

OPVOEDING

1. Realiseren in 2008/2010 van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) met een frontoffice in Sittard, Geleen en Born voor de doelgroep min 9 maanden tot 23 jaar en hun ouders/verzorgers. Het CJG wordt aangevuld met een aantal spreekuren pedagogische hulpverlening in de wijk/brede school.
   In 2008 start het CJG in Geleen als basis voor de doorontwikkeling voor de gehele gemeente.
   Voor de integrale aanpak en samenwerking in het CJG wordt in 2008 een convenant met participerende instellingen afgesloten.
   Een deel van het aanbod van Bureau Jeugdzorg en de prenatale zorg realiseren in het CJG.

2. Invoeren en beheren van het elektronisch kinddossier en een verwijsindex risicojongeren per 2009. Alle 0-4 jarigen zijn in 2009 opgenomen in het kinddossier.

3. In 2009 heeft bij 50% van de doelgroep jongeren 12-19 jaar met overgewicht een interventie plaatsgevonden



VRIJE TIJD

1. De participatie van jongeren bij beleid en uitvoering van het brede jeugdbeleid wordt structureel geborgd.

2. Realiseren in 2008 van accommodatiegebonden jongerenwerk tot 16 jaar per stadsdeel (gespreid over de stad op basis van de vraag) met inbouw van randvoorwaarden voor structurele professionele ondersteuning.

3. Continueren en op niveau brengen van bestaand aanbod aan speelvoorziening(en) voor jonge kinderen (12-).
   De aanwezigheid van één beheerde ontmoetingsplek en enkele onbeheerde ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd (12+) per stadsdeel.

4. Uitvoeren van het BOS-project en het project combinatiefuncties voor de versterking van brede school, sport en cultuur.

5. De diversiteit aan aanbod van jongerencultuur, waarvan popmuziek deel uitmaakt, wordt vergroot.

6. Per stadsdeel een concreet plan opstellen en uitvoeren met alle betrokken partners om overlast terug te dringen. Aantal overlastmeldingen is in 2009 met 10% teruggebracht ten opzichte van 2007. Project politiejunioren start in 2008.

7. Het vrijwilligersaanbod voor en door jeugd/jongeren is van wezenlijk belang voor ons woon- en leefklimaat en zal in samenspraak met de doelgroepen worden versterkt met als resultaat meer vrijwilligers, minder regelgeving en een goed op hun vraag afgestemd aanbod aan activiteiten in zowel de kleine kernen als het verstedelijkt gebied.

8. Studenten voelen zich thuis in Sittard-Geleen en zijn tevreden over de kwaliteit en kwantiteit van voorzieningen.
   In 2008 met betrokken en verantwoordelijke partners een plan opstellen met concrete uitvoeringsgerichte afspraken met het doel om het woon-, werk- en vrijetijdsklimaat van onze studenten te verbeteren.

FINANCIËLE TOELICHTING

Op dit moment werken meerdere in- en externe werkgroepen aan de uitwerking van de diverse doelstellingen, projecten en activiteiten als beschreven in deze kadernota. In het eerste kwartaal van 2008 wordt, ten behoeve van het raadsdebat inzake nieuw beleid in maart 2008 duidelijk welke middelen nodig zijn voor de implementatie. Ook wordt in het eerste kwartaal van 2008 duidelijk welke rijksmiddelen per gemeente gefaseerd t/m 2011 beschikbaar komen via de brede doeluitkeringen voor een aantal geoormerkte wettelijke taken die de gemeente moet gaan uitvoeren. De uitwerking, (zowel ten behoeve van het raadsdebat inzake nieuw beleid 2008-2011 in maart 2008 als de voorjaarsnota ten behoeve van de programmabegroting 2009-2012) vindt plaats binnen de kaders van de vastgestelde programmabegroting 2008-2011. Deze uitwerking wordt gebruikt voor het raadsdebat en voorjaarsnota. De in deze nota genoemde beleidskaders en de daarbij horende te ramen bedragen voor investeringen en activiteiten zullen dan integraal afgewogen moeten worden met andere nieuwe beleidsvoornemens.

De gereserveerde middelen voor nieuw beleid zijn voor het grootste deel gekoppeld aan het programma zorg, op basis van het acres gemeentefonds (gevolg van het bestuursakkoord tussen het Rijk en de gemeenten). Voor een kleiner deel is het geld voor nieuw beleid gekoppeld aan het programma omgeving.
In onderstaande toelichting wordt op hoofdlijnen de relatie met de huidige begroting beschreven, en wordt uitgelegd welke middelen voor nieuw beleid aangesproken worden.

Educatie

De genoemde beleidskaders voor educatie kunnen worden opgedeeld in bestaand beleid en nieuwe voornemens c.q. beleidsintensiveringen. Voor de bestaande beleidskaders is al dekking via:

- Rijksmiddelen uit de Brede Doel Uitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid (2006-2009)
- structurele rijksmiddelen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC)
- gemeentelijke middelen

Daarnaast zijn er in het kader van het Bestuursakkoord VNG/Rijk voor 2008 en volgende jaren extra middelen voor de beleidsintensiveringen toegevoegd aan het accres gemeentefonds voor:

- verdere intensivering VVE (100% bereik doelgroepkinderen) in samenwerking met de pilot die in voorbereiding is in de regio Zuid Limburg
- de invulling van de combinatiefuncties in het kader van de Impuls Brede school, Sport en Cultuur

In de eerste helft van 2008 wordt duidelijk hoeveel gemeentelijke middelen structureel bijgelegd moeten worden. In de brede afweging zal de Raad via de voorjaarsnota hierover besluiten nemen.
Realisatie vindt in volle omvang plaats binnen het programma zorg.

Opvoeding

De programmaminister Jeugd en Gezin heeft voor de Centra voor Jeugd en Gezin een brede Doel Uitkering samengesteld. Er komt geld uit gebundeld: Rijkssubsidieregeling Jeugdgezondheidszorg, Motie Verhagen (opvoedondersteuning), Impuls Opvoed- en

gezinsondersteuning, Opvoeding in de buurt, extra middelen CJG, accres gemeentefonds, middelen voor het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex Risicojongeren. In totaal is voor de gemeenten voor de CJG oplopend in 2011 beschikbaar 428 miljoen. Hiervan is 228 miljoen een bundeling van bestaande geldstromen. In de loop van 2008 wordt duidelijk waarover de gemeente Sittard-Geleen structureel kan beschikken.
Realisatie vindt in volle omvang plaats binnen de bestaande en nieuwe middelen van het programma zorg.

Vrije tijd

Voor de versterking van het cultuuraanbod voor jongeren en studenten worden voorstellen uitgewerkt.
Extra middelen zullen de komende jaren opgenomen moeten worden voor de aanpassing van het basisniveau spelen in de kernen alsmede voor de sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren per stadsdeel. Voor de kwaliteitsverbetering van het bestaande speelvoorzieningenniveau zijn middelen in de reguliere beheersbegrotingen beschikbaar.
In het kader van de opgenomen doelstellingen om te komen tot een veilige woonomgeving en het verminderen van overlast moeten extra middelen beschikbaar komen voor het project politiejunioren en structurele versterking van het basisaanbod jongerenwerk in de stadsdelen.

Realisatie cultuuraanbod en sport- en ontmoetingsplekken vindt plaats binnen de bestaande en nieuwe middelen van het programma omgeving, activiteiten jeugd en veiligheid binnen de middelen van het programma veiligheid en activiteiten jeugd- en jongerenwerk binnen de middelen van het programma zorg.